23 Δεκεμβρίου 2025

Άγ. Νήφων Επίσκοπος Κωνσταντιανής, ο θεόπτης (Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες / Συναξαριακές Μορφές

Άγιος Νήφων Επίσκοπος Κωνσταντιανής (23 Δεκεμβρίου)

Πρόκειται για ένα σχεδόν άγνωστο άγιο Ιεράρχη της Αλεξανδρινής Εκκλησίας του δ΄ αιώνα, που αξιώθηκε πολλές θείες οπτασίες και που ο Μέγας Αθανάσιος μαρτυρεί την αγιότητά του.

Ο Αγαπητός, πατέρας του αγίου, ήταν ο πρώτος άρχοντας της Αλμυροπόλεως της Αιγύπτου. Ο άγιος Νήφων πήγε σε ηλικία οκτώ ετών στην Κωνσταντινούπολη για να σπουδάσει. Μαζί με τον πόθο για μόρφωση παρουσίαζε και μεγάλη ευλάβεια προς τον Θεό. Παρασύρθηκε όμως σε μια ταραγμένη και άσωτη νεανική ζωή εξαιτίας της απειρίας του. Οι φίλοι του τού θύμιζαν την προηγούμενη χριστιανική του ζωή αλλά ο Νήφωνας παρέμενε στην αμαρτία. Όταν μια νύκτα αποφάσισε να προσευχηθεί ένα μαύρο σύννεφο φάνηκε μπροστά του ώστε τον παρέλυσε και τον έκανε να πέσει στο κρεβάτι σαν νεκρός. Το πρωί, ελεεινολογώντας τον εαυτό του πήγε στην Εκκλησία και είπε μπροστά στην εικόνα της Παναγίας : «Υπεραγία Θεοτόκε Παρθένε, μητέρα του ελέους και της ευσπλαχνίας, λυπήσου με και ελέησέ με τον αμαρτωλό». Ο Νήφων ένιωσε μεγάλη παρηγοριά βλέποντας την Θεοτόκο να τον κοιτάζει με βλέμμα ήμερο και ιλαρό και είχε μέσα του την αίσθηση ότι ήταν δυνατή η μετάνοια. Πήγαινε στην Εκκλησία και μετανοούσε μετά από κάθε αμαρτία που έκανε και επέμενε στον αγώνα κατά των παθών νηστεύοντας, αγρυπνώντας και κατηγορώντας τον εαυτό του.

Στους πολέμους κατά των ακαθάρτων δαιμόνων παρακαλούσε με πολλή θέρμη τον Θεό χρησιμοποιώντας το όνομα του Χριστού και δικά του τεχνάσματα για να αντιμετωπίσει τα τεχνάσματά τους. Ταλαιπωρούσε το σώμα του για να θυμάται τις τιμωρίες της κολάσεως. Παντοτινή συνήθεια ήταν να λέει ελεεινολογώντας τον εαυτό του «αλλοίμονο σε μένα τον αμαρτωλό». Το άγιο Πνεύμα του φανέρωσε ότι η ταπείνωση, η ελεημοσύνη, η αυτομεμψία και η αποφυγή της κατακρίσεως ήταν τα όπλα με τα οποία θα κατανικούσε το σαρκικό φρόνημα. Μια ημέρα παρουσιάσθηκε Άγγελος Κυρίου και, σε αναγνώριση των άθλων του, τού έδωσε μια

νέα καρδιά, την “συντετριμμένη και τεταπεινωμένη καρδία”. Θεωρούσε ότι ήταν ελαχιστότερος και από την σκόνη που οι αδελφοί τινάζουν από τα πόδια τους μπαίνοντας στο ναό· και όταν κάποιος γονάτιζε μπροστά του ζητώντας την ευλογία του, οι λογισμοί του κατέρχονταν μέχρι τα βάθη της κολάσεως. “Βάλε τον εαυτό σου κάτω από τους άλλους”, έλεγε, “και θα ζεις με τον Χριστό”. Όταν έδινε ελεημοσύνη σε κάποιον πτωχό, επαναλάμβανε τα λόγια της θείας Λειτουργίας: “Τα Σα εκ των Σων, Σοι προσφέρωμεν κατά πάντα και δια πάντα”, αποδίδοντας στον Θεό κάθε ενάρετη πράξη του. Μια ημέρα εκεί που θρηνούσε για τις αμαρτίες του, ο Νήφων περιβλήθηκε ξαφνικά από ουράνιο φως, δυο πελώρια χέρια από τον ουρανό τον αγκάλιασαν και άκουσε την φωνή του Θεού να επαναλαμβάνει τα λόγια του πατέρα του ασώτου. Άγγελος Κυρίου ήλθε τότε και περιέλουσε τον άγιο με άρωμα ανείπωτης ευωδίας. Είχε αποκτήσει την χάρη της μετανοίας.

Ο Θεός επέτρεψε να αντιμετωπίσει την “μεγάλη δοκιμασία”. Για τέσσερα χρόνια ο νους του καλύφθηκε από βαθύ γνόφο, σε βαθμό που του ήταν δύσκολο να συγκεντρωθεί στην προσευχή. Ο διάβολος ακατάπαυστα τον παρακινούσε να αρνηθεί την ύπαρξη του Θεού. Στηριγμένος στην άγκυρα της πίστεως ο άγιος προσευχόταν πρωί βράδυ απαντούσε στον δαίμονα λέγοντας απλά: “Ναι, ο Θεός υπάρχει!”. Έφθασε μέχρι τα όρια της αποθάρρυνσης και απελπισίας και τέλος λυτρώθηκε μέσω ενός λαμπρού οράματος του προσώπου του Χριστού. Λίγο αργότερα ο άγιος αξιώθηκε να λάβει από τον Θεό το χάρισμα της απαθείας και να δει σε όραμα τον θρόνο του Θεού στην κορυφή πύρινου στύλου που αναδυόταν από τα νερά της θάλασσας. Από τότε γεμάτος από το πλήρωμα της Χάριτος επί έζησε ως άγγελος επί γης. Όταν προσευχόταν ανυψωνόταν από το έδαφος και το πρόσωπό του ακτινοβολούσε απαστράπτον φως.

Στους πολλούς επισκέπτες του δίδασκε την ουράνια διδαχή του, επιτιμούσε τους αμαρτωλούς και δεόταν ιδιαιτέρως για τους ψυχορραγούντες. Περιφρονούσε τις τιμές και τη δόξα των ανθρώπων και για τον λόγο αυτό, μετά ένα ενύπνιο που του ανήγγειλε ότι σύντομα θα χειροτονούνταν επίσκοπος, αποφάσισε να φύγει από την Κωνσταντινούπολη και να πάει στην Αλεξάνδρεια. Μόλις έφθασε αναγνωρίσθηκε αμέσως από τον αρχιεπίσκοπο άγιο Αλέξανδρο (313-326), που είχε δει σχετικό όραμα, και μετά τη χειροτονία του διορίσθηκε επίσκοπος της Εκκλησίας της Κωνσταντιανής. Την ημέρα της χειροτονίας του σε επίσκοπο, ο άγιος Αθανάσιος ο Μέγας, διάκονος τότε, είδε τον άγιο Νήφωνα μέσα σε φως και περιστοιχισμένο από πλήθος Αγγέλων. Τρεις ημέρες αργότερα έφθασε στην επισκοπική έδρα με την συνοδεία του και έγινε δεκτός με αγαλλίαση από το ποίμνιό του, που καυχιόταν ότι απέκτησε τέτοιο ποιμενάρχη. Όταν δεν βρισκόταν στην εκκλησία, πήγαινε να παρηγορήσει τις χήρες και τα ορφανά ή αποσυρόταν στην ησυχία για να συντάξει πνευματικές διδαχές και σχόλια στην Αγία Γραφή· είτε κατ’ ιδίαν, είτε δημοσίως,

ποτέ δεν διέκοπτε την κρυφή και σιωπηλή του συνομιλία με τον Χριστό.

Τρεις ημέρες πριν την εκδημία του, παρουσιάσθηκε στον όσιο Νήφωνα ο Αρχάγγελος Μιχαήλ για να του αναγγείλει την ημέρα της μετάστασής του στους ουρανούς και να του υποσχεθεί ότι πολύ σύντομα θα συμμετείχε στην δόξα των Αγγέλων. Ο άγιος Αθανάσιος, ο οποίος στο μεταξύ είχε γίνει πατριάρχης Αλεξανδρείας, ειδοποιήθηκε επίσης σε όραμα και έφθασε δίχως καθυστέρηση στο προσκέφαλο του οσίου ιεράρχη. Μετά μια τελευταία συνομιλία, γεμάτοι συγκίνηση αποχαιρετίστηκαν: ο Αθανάσιος ζήτησε από τον Νήφωνα να τον θυμηθεί ενώπιον του θρόνου του Θεού και ο Νήφων είπε στον αρχιερέα να μην παραλείψει να τον μνημονεύει κατά την θεία Λειτουργία. Έκαναν μια τελευταία δέηση υπέρ σωτηρίας του σύμπαντος κόσμου, και με πρόσωπο που ακτινοβολούσε παρά τον πυρετό, ο άγιος Νήφων είδε τον Χριστό να έρχεται προς το μέρος του λέγοντας: «Έλα κοντά μου ψυχή που φόρεσες την ταπείνωσή μου. Εγώ είμαι ο Χριστός σου, που με τόσο πόθο έλεγες: Ο Χριστός μου, ο Χριστός μου». Και αμέσως παρέδωσε το πνεύμα.